

Korupce a její měření

Čo je to?

Termín korupcia pochádza latinského slova "corruptus", čo v preklade znamená znečistený, zkažený, zvrátený.

Samotná korupcia je :

- Sľub, ponuka alebo poskytnutie úplatku s cieľom ovplyvniť niekoho jednanie alebo rozhodnutie.
- Žiadosť o úplatok.
- Prijatie úplatku.

Ministerstvo vnútra České republiky **definuje korupciu** jako: „Vzťah medzi dvěma subjekty, at' jednotlivci nebo institucemi, z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody. Druhý pak očekává, že za tuto poskytnutou výhodu mu bude slíbená materiální či nemateriální odměna poskytnuta.“

Za **úplatok** sa nepovažuje len klasická "**obálka**", ale aj poskytnutie informácií, poskytnutie hmotných darov, výhod a služieb alebo zvýhodňovanie známych (ako napr. uzavrenie nápadne výhodnej zmluvy, ktorú podnikateľ uzavrie s príbuzným úradníka, ktorý má rozhodnúť v prospech podnikateľa).

Druhy korupcie:

- Menej závažná
 - Úplatkárstvo úradníkov
 - Zatemňovanie pravidiel
 - Zneužívanie právomocí plynúcich z dozorovej činnosti verejnej správy
- Závažná alebo aj organizovaná
 - Zprenevera / zneužívanie verejných zdrojov
 - Zneužívanie úradnej moci
 - Prekrúcanie spravodlivosti
 - Zastráňovanie
 - Klientelizmus
 - Nepotizmus
 - Predaj pozícií
 - Falšovanie volieb
 - Protežovanie
- Javy na hrane korupcie
 - Stret zájmov
 - Lobbying
 - sponzorování politických stran - pokud by z toho nebyl profit, tak proč sponzorovat?
 - může mít i přínosy a nemusí být nutně korupcí:
 - snižování daní firmám, především velkým
 - investiční pobídky

Príčiny korupcie:

- Monopolizujúci efekt
- Široké rozhodovacie právomoci v rukách jednotlivcov alebo organizácií
- Nedostatok transparentnosti
- Apatická verejnosť

Straty spôsobené korupciou

- 120 mld. € ročne v EU
- 20-25 % zo sumy verejných zákaziek v EU
- Najhoršie : Bulharsko, Česká republika, Taliansko, Rumunsko a Slovensko
- ¾ manažérov v ČR priznáva, že musí dať úplatok aby získali verejnú zákazku

Ostatné dôsledky

- Oslabenie
 - správy verejných vecí, politiky, vedúcich
 - hospodárskych výsledkov a ekonomiky
- Rast chudoby a nezamestnanosti
- Rastúca nedôvera v politiku a ekonomiku
- Úpadok schopných firiem
- Brain drain

Metody měření korupce

Měření míry korupce v daném státě je velmi obtížné, nelze jednoduše vycházet z tvrdých dat (např. počtů zjištěných a objasněných trestných činů), jelikož dle oficiálních statistik se odhalí jen zlomek celkového objemu korupce ve společnosti. Tvrdá data vypovídají více o vůli a schopnosti daného státu korupci čelit. Kvůli povaze korupce nelze určit přesně její rozsah, ale porovnaním množství expertních posudků, sociologických průzkumů a indikátorů lze rámcově určit míru korupce.

Měkká data

- Expertní hodnocení - např ratingové agentury, konzultanti. Objektivní pohled.(Political Risk Services - International Country Risk Guide , Souhrnný Index Worldwide Governance Indicators - Governance Matters)
- Šetření v rámci obyvatel a podniků - průzkumy veřejného mínění. Subjektivní pohled lidí, kterých se korupce bezprostředně dotýká nebo žijí v daném prostředí (Index plátců úplatků BPI, Globální barometr korupce GCB).
- Složené indexy - spojení několika existujících ukazatelů. Obsahují více informací, dochází k eliminaci jednostranných odchylek (Index vnímání korupce CPI <http://www.transparency.org/cpi2013>).
- Kardinální odhady rozsahu korupce - analýzy objektivních (tvrdých) dat. Zpravidla kvantifikace poměru obch. transakcí spojených s korupčními platbami a úplatky státním úředníkům.

Diskuze — Možná opatření pro zamezení nebo regulaci korupce

Je korupce to jediné pouto, které drží pohromadě hroučící se společnost?

Jak vyřešit situaci při silniční kontrole: Pane řidiči, tak za tu rychlou jízdu to bude 2000 a pár bodů nebo 500 bez bločky.

A co „velká korupce“? Jak ji řešit? Jde jí zamezit? Jaký máte názor?

Čo je to nepotizmus?

- Štát, v ktorom je korupcia jedinou hybnou silou.
- Spôsob merania korupcie, založený na počte objasnených ako aj neobjasnených korupčných trestných činov.
- **Systém obsadzovania funkcií, v ktorom sú preferovaní príbuzní, prípadne priatelia.**
- Sponzorovanie politických strán.

Které výroky o korupci jsou pravdivé?

- **Kardinální odhady rozhadu korupce jsou analýzou objektivních dat o korupci.**
- Díky latentnímu charakteru korupce ji lze jednoduše měřit.
- **Česká republika je v rámci EU na nejhorších místech žebříčku boje s korupcí.**
- Velké rozhodovací pravomoci v rukou jednotlivců potlačují korupci.